

Ako ste sa s nami podelili o tradičné zvyky počas adventného obdobia vo vašom regióne, prípadne o zvyky pri štedrovečernom stole:

Eva Š.

Počas štedrovečernej večere obdarúvame aj naše štyri rohy v miestnosti tým, že do nich hádzeme celé orechy. Hovoríme pri tom: „Naše milé štyri kúty nemáme vás čím obdať, iba týmto skromným darčekom.“ :D

Žofia K.

Opekance s motivačnými lístkami.

Zuzana M.

Na Luciu jeme cesnak, aby sme boli celý rok zdraví!

Adriana K.

V Batizovciach sa zvyknú piecť vianočné oblátky. 😊

Jana S.

Zvyk – umývanie sa v potoku, všetci aj malé deti ;-), rorátne sv. omše máme aj teraz, skoro ráno iba pri sviečkach.

Henrieta T.

Vianoce bez šošovicovej polievky a vyprážanej ryby si nevieme predstaviť.

Alena K.

So Štedrým dňom sa spájajú úkony, pre ktoré je typická mágia prvého dňa – „ako sa bude človek správať, taký bude celý rok, ak sú deti poslušné, budú poslušné celý rok,“ vysvetľuje. Za oficiálny začiatok Vianoc sa podľa nej považoval 24. december. Počas tohto dňa sa členovia domácnosti intenzívne pripravovali na samotný večer – zatiaľ čo úlohou žien bolo už dopoludnia pripraviť obed a koláče, muži sa zas museli do východu slnka postarať o dobytok. Ako ďalej informuje, v Čičmanoch bolo zvykom hneď ráno vymetať pec jedličkou. S ešte teplým „metielkom“ sa bežalo do maštale postarať sa o statok, aby aj ten vedel, že sú Vianoce. Piekol sa preň osúch, ktorý bol úplne prvým, čo sa v domácnosti upiekol.

Anna V.

Na Luciu chodia dievčatá vymetať všetky kúty v domácnosti.

Žaneta V.

Horná Nitra – predjedlo k štedrovečernému jedlu PUPAČKY.

Jana T.

Naše zvyky sú tradičné. Kapustnica, rybka.... a hurá k stromčeku.

Martina Č.

U nás si robíme Adventného anjela :).

Silvia A.

Vianočné sviatky sú jedinečné. U nás v škole máme žiakov z rôznych kútov... no všetci obľubujú zdobenie perníkov.

Dominika L.

V našej obci chodia žiaci zo základnej školy vždy na sviatky (ako sv. Lucia, Barbora) po domoch, aby udržiavali práve tieto tradície, ktoré sú typické pre našu obec. Taktiež na Štedrý deň doobeda recitujú básne do miestneho rozhlasu.

Renata N.

Vianočné oblátky s cesnakom a medom, bobáľky s makom.

Eva G.

Každý si rozbije orech, aby sme videli, či budeme zdraví, potom si ho spolu s cesnakom, jabíčkom a medom dáme na oblátky a zjeme pred kapustnicou.

Zuzana P.

Pod stôl dávame železo, aby sme boli zdraví a pod obrus peniaze, aby ich bolo dostatok.

Daniela H.

Šupinky pod tanier, aby priniesli korunky.

Romana B.

Počas štedrej večere krájame jablká a každý dostane kúsok, jedia sa oblátky s medom, štedrovečerná kapustnica bez masa so smotanou a vajcom, zemiakový šalát a kapor.

Eva B.

Na štedrovečernom stole nechýbajú u nás na Šariši bobáľky s makom.

Mária Ch.

V ZŠ Kostolné sme v pondelok mali LUCIU, ktorá vymetala perím všetky kúty v triedach.

Eva K.

Zdobíme perníky.

Adriana M.

Je toho veľa, tak napr. krížik na čelo, vinšovanie s misou ovocia a požehnávaním kútov – zveršovanou formou, delenie ovocia medzi členov rodiny, prevrátený tanier pri stole, peniaze pod obrusom, neodbiehanie od štedrého stola, spievanie kolied...

Veronika M.

Krásna Ves (okres Bánovce nad Bebravou) – naše zvyky a tradície: oblátka s cesnakom a medom, rozkrajovanie jablka – ak sa zjaví hviezda, značí to zdravie, peniaze pod obrus – značí dobré financie počas ďalšieho roka, šupiny z kapra pod obrus – pre šťastie :-), bozk pod imelom – láska na ďalší rok :-).

Zuzana G.

Oblátky s medom a cesnakom a opekance s makom.

Miriam O.

Keďže sme pomiešaná rodina, ja zo západu a manžel z východu tak sme spravili taký mix. Teda štedrovečerný stôl je plný jedál - oblátky, cesnak, chlieb, bobáľky, šošovicová polievka, kapustnica, krájanie jablka, ryba, šalát, koláčiky. Kedysi dávnejšie keď sa ešte chovalo prasiatko, tak boli aj jaternice.

Elena F.

Predvianočný deviatnik, ktorý začína práve dnes. Svätá rodina hľadá prístrešie. S obrazom Svätej rodiny sa chodí od domu k domu, kde sa spieva tradičná pieseň: Kto klope tam, spievajú sa aj adventné piesne pri adventnom venci.

Lenka K.

Rozrezanie jabĺčka na časti, keď sa stratíš v lese, spomenieš si s kým si ho jedol a nájdeš cestu 😊.

Andrea B.

Štedrá večera – prestreté pre nečakaného hosťa, oblátky s cesnakom, šošovicová a hroznová polievka, kapor so šalátom, peniažtek pod tanierom, prekrojenie jabĺčka, oblátky pred večerou aj pre domáce zvieratá.

Valéria Š.

Oblátky s medom a cesnakom, kapustnica, opekance s kapustou a makom, rezne, zemiakový šalát ... 😊.

Gabriela H.

Pred večerou – medový krížik na čelo deťom, pre zdravie.

Katka B.

Koledovanie po domoch, nosenie betlehema.

Tímea P.

U nás nemôžu chýbať šupiny pod obrus a prekrojenie jabĺčka.

Lenka B.

Počas štedrej večere dávame pod obrus peniaze, aby sme ich mali aj na budúci rok dostatok, jeme oblátky s medom, pirohy, bobáľky s makom, kyslú polievku a rybu. Počas adventu pečieme s deťmi medovníky. S dievčatami v škole som písala lístky chlapcov, aby sa dozvedeli na Štedrý deň meno svojho budúceho muža. :-)

Katarína G.

Peniaze pod obrusom, aby nikdy nechýbali, prestreté jedno miesto navyše, ak by niekto prišiel nečakaný, spoločná modlitba, oblátky s medom a cesnakom, opekance s makom a tvarohom... to by bolo veľa písania o našich zvykoch.

Lucia O.

Rozdelíme si strúčik cesnaku s kúskom chleba, pod obrus dávame peniaze, aby počas roka nechýbali, prestierame o jeden tanier viac pre pocestného...

Mária M.

Pod obrus dávame peniaze, aby sme mala dostatok financií a urobíme si oblátky s medom.

Monika S.

U nás pred večerou bežíme do potoka po vodu počas vyzváňania kostolných zvonov, pri príchode domov sa vinšuje.

Slávka K.

U nás sa pečie vianočka a bobáľky plnené slivkami... tie sa jedia so slivčankou (rozvarené sušené slivky). Vždy sme celá rodina spolu a najstarší má prípitok. Darčeky nosí Ježiško... ako inak po zazvonení zvoncom.

Ľubomíra G.

V našej škole žiaci odkrývali prostredníctvom adventnej cesty obrázok Márie a Jozefa nad malým Ježiškom, obraz tvorilo puzzle.

Elena C.

V triede si vyberáme každý deň postavičku z betlehema, posledný je samozrejme Ježiško... už sa to míňa...

Iveta

Na luster si zavesím imelo, ktoré tam je do budúceho roku – pre šťastie v rodine.

Ivana H.

Na začiatku večere si dávame oblátky s medom a cesnakom :-), aby sme boli zdraví celý rok.

Lucia J.

Pred štedrou večerou sa ideme poprechádzať von, či uvidíme zlaté prasiatko 😊.

Marika K.

Adventný čas u nás na Kysuciach: každú sviečku zapalujeme od najmladšieho člena v domácnosti, poslednú sviečku otec... Štedrá večera pozostáva z jabĺčka, ktoré rozpolí otec, med na čelo, slivky uvarené v mede a v škoricí, kašu, pupáky, kapustnicu, kapríka a šalátik.

Darina Z.

Zvyky – pečenie perníkov, zdobenie, dávame si ovos pod obrus, peniaze pod obrus, rezanie jabĺčka, samozrejme začíname modlitbou, oblátkou a cesnakom.

Michaela N.

Prekrojenie jabĺčka, peniažky pod obrus, vinšovanie a spievanie kolied pred vstupom do miestnosti so stromčekom.

Patrik M.

Pri štedrovečernom stole sa nezaobídeme bez šošovicovej polievky, zemiakového šalátu a ryby. Pod tanieru si dávame peniaze. Taktiež dávame tanier navyše pre zosnulých v rodine. Počas adventu vyzdobujeme byt a postavíme vianočný stromček :).

Zuzana Č. F.

Vianočná aktivita v triede: adventný kalendár s aktivitami pre žiakov na každý deň.

Tímea M.

Krájame jabĺčko, pod obrusom máme mince pre šťastie a bohatstvo, lúskame vlašské orechy – jedno na každé ročné obdobie, ak je orech zdravý aj my budeme v tom ročnom období zdraví, máme opekance, hríbovku, nesmie chýbať kapor a zemiakový šalát a koláčiky...

Mária G.

Rorátne sv. omše, hra anjeli, štedrá večera – opekance, kapustnica, ryby, ovocie, oblátky, koláče, koledovanie, vinše, adventné aktivity pre deti, spoločné večerné čítanie s deťmi, hosť pri štedrovečernom stole, darčeky pre najbližších, pre Ježiška.

Katarína V.

Zvyky v Košiciach: napríklad pred štedrou večerou sa najprv zje oblátka s medom a cesnakom, aby sme boli zdraví a mali sladký rok. V našej rodine sme si zaviedli, a šíri sa to ďalej už niekoľko rokov, že ešte pred rozbaľovaním darčiek sa ideme prejsť .

A samozrejme pod stôl sa dávajú mince, krája sa jablčko, v škole sme už aj liali olovo. Je toho veľa. Snažíme sa posledné dva týždne žiť tradíciami a remeslami.

Katarína M.

Vianočné obdobie - obdobie adventu v škole sme mali spojené s Luciou, p. uč. sa obliekli do bielych plachiet, chodili po triedach a vymetali husacím brkom kúty, aby odplašili zlé sily. Deťom sa to páčilo, nepoznali tento zvyk.

Martina P.

9 dní pred Vianocami sa stretávajú rodiny – najčastejšie 9 rodín – každý deň v inej rodine a modlíme sa, spievame a rozprávame o Svätej rodine a posúvame si obraz Sv. rodiny; volá sa to Svätá rodina hľadá prístrešok, prijatie.

Adriana T.

Vianočné trhy: s deťmi vytvárame vianočné ozdoby, dobroty..., ktoré potom predávame v rámci vianočných obecných trhov... podporujeme aj finančnú gramotnosť, deti si spoločne vyzdobia predajné miesto a snažia sa predať čo najviac výrobkov :).

Jarmila P.

Keď som prišla bývať a učiť do Korytárok (oblasť Podpoľania) prekvapil ma zvyk, že chlapci chodia „po šibaní“ na Štefana. Je to podobné, ako na Veľkú noc. Prútikom vyšibú domácim ruky, aby boli šikovné a nohy, aby boli zdravé.

Anna K.

Posledný novembrový víkend pečieme medovníčky, aby zmäkli do Štedrého dňa, stromček zdobíme doobeda na Štedrý deň (stromček poctivo hľadáme v lese), na večeru máme doma upečenú oplátku s medom a cesnakom, prekrojené jablčko, suchý hrach (peniaze), bobáľky s makom, kapustnicu sme prevzali po ockovi zo Sela (Helcmanoviec). Pred večerou sa pomodlíme.

Mária Ch.

V piatok než odídeme na prázdniny pôjdeme s deťmi koledovať do dediny. Okrem toho, že navštívime obecný úrad, poštu, obchod, faru, budeme chodiť po dedine spievať vianočné koledy a priať obyvateľom obce pokojné sviatky.

Monika K.

Umývanie sa studenou vodou, v ktorej sú peniažky, aby sme mali do ďalších Vianoc dostatok financií a zdravia. Vodu chodila vylievat' najstaršia slobodná dievčina v rodine a peniažky sa nosia do zvončeka na polnočnej omši.

Jana H.

Rozkrojené jabĺčko, krúžok z medu na čelo, bobáľky, šalát s rybou a hriatô.

Miriám H.

Barbora – rozkvitnuté čerešňové vetvičky; na Luciu 12 papierikov, každý deň sa jeden vyhadzuje na Štedrý deň sa otvorí posledný papierik s menom ženícha; krájanie jabĺčka pri štedrovečernom stole, peniaz pod tanierom, reťaz okolo stola, slama pod stolom, na Ondreja liatie olova, šupina z kapra v peňaženke, vynášanie odpadkového koša slobodnou dievkou na Štedrý večer – z ktorej strany zašteká pes, z tej strany jej príde ženích, prežehňovanie medovým prstom všetkých členov rodiny pred štedrou večerou...

Tomáš L.

U nás v rodine vždy najstarší v rodine nakreslí medom všetkým na čelo krížik. Po večeri idem pozrieť betlehem na našom sídlisku a potom sú už darčeky pod stromčekom. A keď niekto v tom roku z rodiny zomrie, nemáme rybu, ale len opekance. Ak v tom roku nikto nezomrie, mávame lososa pretože kapor má pre nás čudnú chuť.

Jana Č.

Prípítok nesmie chýbať. Prajeme si len to najlepšie do ďalšieho roka. Kapustnica je vždy medzi prvým jedlom, ryba a šalát, nakoniec kto na čo má chuť... po večeri ideme k stromčeku.

Renáta D.

Po štedrej večeri hádzali pred domom slobodné dievčatá topánky cez plece. Ak bola topánka špičkou k domu, dievča v dome zostalo – nevydalo sa. Ak bola topánka špičkou od domu – dievča sa do roka vydá.

Darina Z.

Robíme si opekance s makom.

Katarína A.

Na Štedrý deň sa v Dlhom Poli držal pôst, jesť mohli len deti alebo starí a chorí ľudia. V tento deň obyvatelia obce vešali malé smreký nad stôl, neskôr ich zdobili jabĺčkami a orechmi. Z kostola do príbytkov nosili betlehemské svetlo, aby svietilo pri sviatočnom stole.

Štedrovečerná večera sa začínala modlitbou a pokračovala jedením oblátok s medom. Po nich ľudia zvykli jesť púčky s makom alebo „Ježiškovu kašu.“ Nasledovala kapustová polievka alebo kapustnica bez mäsa, v niektorých rodinách so smotanou, inde s trhancami. Potom nasledovala ryba, ktorej šupiny sa dávali pod obrus, aby priniesli do rodiny mince.

Mária S.

U nás je zvykom pred hlavným jedlom natrieť jednu oblátku cesnakom a medom a rozdeliť medzi všetkých pri stole. Po večeri si delíme ovocie na stole. Od stola sa neodchádza pokiaľ nedeje posledný.

Martina B.

U nás v Nitre máme taký zvyk, že pred štedrou večerou hádzeme do kútov orechy, pod obrusom máme zo žitka krížik, šupiny a peniaze. Pomodlíme sa a večera začne rozkrajovaním jabĺčka do hviezdičky, čo znamená zdravie. Potom nasledujú oblátky s medom a cesnakom, šošovicovo-dubáková polievka, pečená ryba so zemiakovým šalátom. Po rozbalení darčiekov sa ide na svätú omšu.

Katarína M.

Doma máme rybu, šalát, predjedlo – bobáľky, kapustnicu, zazvoní zvonček a ideme pre darčeky. Krájame jablko, oblátky jeme s medom a cesnakom.

Eva L.

Na Vianoce sa okolo nôh stola dávala reťaz, aby sa aj na budúci rok stretli pri štedrovečernom stole všetci a zdraví. Dával sa jeden tanier navyše pre pocestného.

Anna F.

U nás sa jedia oblátky s medom, robí sa krížik na čelo s medom, aby sme boli zdraví, okolo nôh stola máme reťaz, nech celá rodina drží celý rok pokope.

Denisa B.

Od štedrovečerného stola sa nevstáva, všetko musí byť pripravené hneď na začiatku, aby neodišlo šťastie, zdravie a láska z domu. Každý si dá na svojom mieste peniaze pod obrus a tie tam sú celé sviatky, aby bol dostatok aj v nasledujúcom roku.

Eva P.

Mince a šupiny z kapra pod tanier, krájanie jabĺčka, med, opekané, dubáková polievka...

Zdenka K.

My aktuálne byvame v Pezinku, predtým sme bývali v Bratislave. Žiaľ, nemáme takých starých alebo prastarých rodičov, ktorí by bývali na dedine a vyznávali nejaké tradície, ktoré by sme si mohli osvojiť. Preto máme svoje vlastné „rituály“. Počas Štedrého dňa ideme pred večerou na prechádzku, aby sme sa nadýchali čerstvého vzduchu a pozreli peknú výzdobu na ostatných domoch. Potom šupito postupne do sprchy. Pripraví sa večera, kde sa stretne s mojím ocinom. Pripravím si nejaký pekný vlastnoručne vymyslený vinš. Zoberieme toľko oblátok, koľko nás je pri stole, pozliepame medom – symbolizuje súdržnosť rodiny. Nesmie chýbať tanier navyše (zatiaľ ešte nebol nikdy využitý). A po dojedení večere odbehnem do obývačky, kde zazvoním na zvonček – to je čas, keď ma deti takmer prevalcujú, ako sa tešia, že čo všetko sa ukrýva pod tou kopou papiera :) Ale môj taký zvyk každoročný je, že si jednoducho MUSÍM pozrieť 3 oriešky pre Popolušku s Libušou Šafránkovou :).

Anita B.

U nás jeme cesnak, robíme si krížik z medu na čelo, oblátky s medom, pomodlíme sa, nechýba hríbová polievka, šalát s rybou, krájanie jablka, hádzania orechov do kútov miestnosti.

Emília S.

Pod obrus sa dáva šupina z kapra, aby sme mali po celý rok peniaze. Na Štedrý deň sa celý deň držal pôst.

Ivana H.

Po večeri slobodné dievčatá vyhadzujú smeti a odkiaľ zabreše pes, z tej strany príde pre nich ženích. :-)

Vlasta S.

Vianočné oblátky, medový krížik na čelo, modlitba pred večerou nesmú chýbať. Pod štedrovečerným stolom peniažtek a darčeky rozdáva vždy najmladší člen rodiny... polnočná omša... prvý sviatok vianočný návšteva rodín a koledovanie.

Monika K.

My sa (aj som žiakmi) pripravujeme na Vianoce, od 1. adventnej nedele každý deň pri zasvietenom adventnom venci a spievame „Ten adventný čas...“ Počas Štedrého dňa dodržiavame pôst a večer klasika: čítanie zo sv. písma o narodení Ježiša, modlitba Anjel Pána, medový krížik na čelo, oblátky s medom, prerezávanie jabĺčka, prípitok, kapustnica biela (židovská bez mäsa, len zemiaky a stratené vajíčka v nej a hríby), ryba a zemiakový šalát... ;-).

Alena M.

V škole robíme na dolnej chodbe štedrú večeru so všetkými zvykmi, vždy ju pripravuje iná vyžrebovaná trieda. Táto aktivita má veľký ohlas, niektoré triedy to berú od sv. Martina, Barboru... u nás je zvykom robiť Ježiškovu kašičku – krupicová kaša a hríbovú kašu. Okrem tradičných vecí, nesmie chýbať reťaz okolo stola a dávanie jedla pre zvieratá na dvore a v maštali...

Mia T.

Netradično-tradičné – moriak a zemiaková kaša ❤️.

Monika J.

Na štedrovečernom stole u nás nemôžu chýbať oblátky, cesnak, cibuľa, oriešky, ryba a šalát. Začíname večeru o 18.00 keď sa rozozvučia zvony z kostola, večeríme po tme, len pri jednej sviečke, ktorú drží v ruke najstarší z rodiny a zavinšuje nám požehnané sviatky. Potom nasleduje modlitba. Večera pokračuje s oblátkou s medom, cesnak a cibuľa s chlebíkom, losovanie orecha a zistenie, či budeme zdraví počas nasledujúceho roka (ak je

oriešok vnútri pekný, nie čierny). Ďalej jablčko, kapustnica, ryba so šalátom. Pod stolom nesmie chýbať hrnček s kukuricou, pšenicom a jačmeňom, ktoré s a nám urodili a po večeri z toho dostanú naše hospodárske zvieratá.

Marta K.

Na Luciu, rozhadzujeme cesnak na všetky svetové strany, aby nás ochránil pred temnými zlými silami... okrem iných lístočkových zvykov, viac nestihnem písať... zvykov ako maku u nás doma.

Katarína M.

V škole sme mali Luciu, pani učiteľky sa obliekli do bieleho, spievali, vymetali husacím brkom kúty triedy, aby odplašili zlé sily. Dávali nám cesnakom krížik na čelo. Deti to videli prvýkrát, bolo to zaujímavé.

Alena S.

Neviem odkiaľ ten zvyk pochádza, ale rada som so sestrou hádzala topánkou smerom k dverám, tej ktorej sa topánka otočila špičkou smerom k dverám, sa prvá vydá a odíde z domu.

Eva Š.

Štedrú večeru modlitbou začíname, cesnačik, euríčka pod obrus ukladáme. Medíkom krížik na čelo dáme, oblátku sladkú ním následne potierame. Kapustničku s hríbkami za tanier si dáme, a túto dobrotu bielym koláčom zajedáme. Šalátik, rybička – to je dobrota, bobáľky makové bodku za večerou urobia.

Erika J.

Vianočné sviatky trávime s celou rodinou, na stole musia byť plody z našej záhrady – jablká, orechy, lieskovce, hrušky, nesmie chýbať domáca kapustnica, peniaze pod obrusom, oblátky a med. Zo všetkého dostanú symbolicky aj naše domáce zvieratá.

Marcela M.

Prečítame si z Božieho slova, pomodlíme sa a poďakujeme, potrieme oblátku medom a otec rodiny dá krížik všetkým ostatným. Najeme sa , myslím, že každá rodina má pripravené niečo iné, ale vo väčšine je to ryba a šalát, kapustnica. Po nej sa celá rodina zahráme spoločenskú hru, napr. aktivity a nakoniec príde radosť z rozbaľovania darčekom 😊. A po celý deň rozdávať po meste a okolí betlehemske svetlo naši skauti.

Patricia J.

Zvyky – oblátka, krížik z medu, peniaze pod tanierom, na stole misku, v nej strukoviny, čo sa urodili a na nej okrúhly chlieb, šupiny z ryby... spievanie koledy pred stromčekom – asi všetko, čo na Kysuce môže byť.

Jana B.

Pred večerou medový krížik na čelo všetkým. Nohy stola máme omotané reťazou na znak súdržnosti po celý rok :-).

Petra B.

Zazvoniť zvončekom.

Hádzanie orechov do kúta.

Medový krížik na čelo.

Hríbovica, zemiakový šalát.

Mariana K.

U nás musí byť na stole celý chlebík, pod ktorým je väčší peniaz, pred večerou modlitba zo spevníka a ďakovanie za celý rok.

Irena S.

Ďakujeme...ja pochádzam zo severovýchodu a môj manžel spod Tatier. Máme „štedrú“ večeru, kde máme asi sedem chodov. Spojili sme šarišské a rusínske a trošku aj spišské tradície. Nechávame pri stole jedno miesto voľné pre pocestného. Na začiatku aj na konci sa modlíme a ďakujeme za Dar – Ježiša. Oblátky s medom, cesnakom a jabĺčkom, „bobáľky“, malé pirohy plnené zemiakmi, slivkami a tvarohom, „juškovú“ polievku, mačánku, kapustnicu so slivkami ale bez mäsa, šalát s rybou.

Zuzana H.

Oblátky, medový krížik na čelo, šupinky z kapríka pod tanier a v pozadí melódia Tichej noci.

Zita D.

Ježiško vždy zvoní na zvonček. To musí byť, aj keď deti sú veľké.

Petra B.

Modlitba

Lucia S.

Pochádzam z východného Slovenska, u nás je veľa zvykov :). Dávame napríklad sviečku do nádoby naplnenej pšenickou, od štedrovečerného stola mohla odísť počas večere iba gazdiná, typické je aj koledovanie po domoch, jeme bobáľky, kapustnicu, rybu a šalát.

Zuzana M.

V škole máme Vianočnú poštu, kde si všetci žiaci aj učitelia navzájom posielajú prania, vlastnoručne vyrobené pohľadnice, ktoré triedi vianočný poštár a pred sviatkami doručí do tried.

Lucia K.

Tak sviatky od Lucie potierame parapetu a dvere cesnakom, aby strigy nevstúpili do domu a nenarušili pohodu domu, dokonca aj statok prasatá a kravy kropíme vodou zmiešanou s cesnakom. Zhotovujeme Luciin stolček bez jedného klinca, robíme to aj v škole s deťmi na pracovnom vyučovaní. Na štedrovečernú večeru varíme tradičné jedlá plus „zuzáky“ a hlava rodiny má príhovor, pomodlí sa a dáva ochutnávať každému jednému členovi zo zuzákov a hovorí, koľko je maku na týchto zuzákoch, aby si aj toľko zdravia mal. Rozkrajujeme jablčko a sledujeme, aká je vo vnútri hviezdica, predstavuje to zdravie rodiny. Od stola nemôže počas štedrej večere nikto odísť, lebo by to znamenalo, že odíde na dlhšie preč. Modlíme sa, sme oblečení v sviatočnom oblečení, tí čo majú kroje tak aj v krojoch, na polnoc sa ide do kostola a vinšovať. Sviečky sa zapaľujú len na 24., vtedy sa vraj má rozžiarit' celý dom. Nechávame aj tanier pre pocestných. Do misy dávame peniaze, ovocie, zeleninu, aby to predstavovalo hojnosť pre celú rodinu. Gemer

Eva R.

Štedrovečerný stôl – prestreté pre hosťa, modlitba za dušičky, krížik na čelo, oplátka s medom a cesnakom, domáce kysnuté koláče, perníky, kapustnica, zemiakový šalát a kapor, bobáľky s orechmi, makom, kapustou a tvarohom, pod stolom podkova pre šťastie, pod obrusom v rohoch peniaz a nakoniec polnočná svätá omša s koledami.

Adriana T.

Tvorivé vianočné dielne: každá trieda si v škole pripraví 2-3 vianočné dielničky, tu zapájame aj rodičov do aktivít, rodičia vedú jednu dielničku (mame po 2 triedy v každom ročníku a v každej triede sú 2-3 dielničky). V tento významný deň prídu rodičia aj deti do školy, a tu si môžu vyrobiť v každej dielničke niečo. Je to krásna akcia rodičov, učiteľov a detí, priestor na rozhovory, spevy, ... Škoda, že ju v tejto dobe nemôžeme mať.

Alena G.

Nohy stola sa obtočia reťazou, aby rodina držala pevne spolu, pod tanier sa dáva rybacia šupina, ktorá prinesie rodine bohatstvo. Po večeri slobodné dievča pozametá dlážku a smeti

vynesie pred dom a koho v tej chvíli na ulici zbadá, tak také meno bude mať jej budúci manžel. P.S.: Mne to nevyšlo.

Alžbeta K.

Náš Štedrý deň je zaujímavý tým, že do štedrej večere môžu z domu vyjsť len muži. Ženy sa majú starať o domácnosť a prípravu večere. Po celý deň dodržiavame pôst, za požehnaný nadchádzajúci rok a nevydané dievčatá za dobrého budúceho manžela. Večer, keď zasadneme k stolu prestrieme pre počestného. Začíname i končíme modlitbou. Pred samotným jedlom nás najstarší člen rodiny pokropí svätenou vodou a zavinšuje. Potom urobí medom krížik na čelo a vloží pod obrus peniaze, potom rozdelí ovocie, cesnak a iné dary záhrady pre každého. K večeri máme hrachovú polievku z vývaru z kapra so slivkami a ako druhé kapra a šalát. Z každého jedla odkladáme na jeden tanier pre dobytok.

Monika Č.

Od Lucie do Vianoc, každá noc má svoju moc. Čarovanie na Ondreja, varenie pirohov... "BOBAL'KY" na štedrovečernom stole: s kapustu, s makom, tvarohom, reťaz okolo stola, peniaz pod obrusom... vinšovať chodili chlapi, nesmela do domu vstúpiť prvá žena... polnočná omša a pôst.

..

Ľubomíra G.

Na štedrovečernom stole nesmú chýbať oblátky, cesnak, jabĺčka, bobál'ky s makom, kapustnica s hubami, zemiakový šalát a ryba, pod obrusom mince, aby sme mali bohatý rok.

Mária T.

Štedrý večer: prekrojenie jabĺčka, jedenie cesnaku pre zdravie, šupiny z kapra pod obrus, pod stôl košík s chlebom, nejakou zeleninou, ovocím, zrnom a pod. Samozrejme, nezabúdať ani na večeru /štedrovečernú/ pre zvieratá na dvore a pod. Prajem krásne, hlavne zdravé sviatky. 🌲

Lenka V.

Pre nás je príznačné stavenie stromčeka v období Mikuláša, či doma alebo v škole, s deťmi je to spoločná aktivita. Zdobíme perníčky, ale povestami si pripomíname aj sv. Luciu, sv. Barboru... Na vianočnom stole nesmú chýbať bobáľky s makom, oblátky s medom a cesnakom, rozkrojené jablčko, orechy a pod obrusom šupiny a peniaze. Samozrejme aj kapustnica s kapustníkmi a dnes už miesto kapra radšej lososa.

Eva Kundrátová

Keďže ja som pôvodom zo západu a manžel je z východu, tak trošku miešame tradície. Šupinky a mince v každom rohu pod obrusom. Prázdny tanier, pre nečakaného hosťa, pred večerou sa pomodlíme. Kokošky (bobáľky) s makom na obed...oplátky s medom a arašidmi, kapustnica, ryba...a potom....darčekyyyyyy...🤪 ...a ešte som zabudla...Wiedenský schnitzel musí byť tiež....

Katarína P.

Na štedrý deň máme celý deň pôst, pred večerou sa umývame v studenej vode, v ktorej sú peniaze, tie sa potom so skupinou dajú pod obrus, večera začína modlitbou za zvuku zvonov, krížik medom na čelo, med, cesnak, oblátky, bobáľky s makom a mliekom, kapustnica, fazuľová polievka, kapor, zemiaky, rozkrojenie jablčka, sfukovanie sviečky od najstaršieho člena rodiny. Na stole nechýba chlieb Kračún, polnočná svätá omša.

Alena Š.

Počas štedrovečernej večere si rozdelíme cesnak na strúčiky aby sme boli zdraví a zajedáme koláčom, potom sú na rade oplátky s medom, bobáľky s makom, kapor si zemiakovým šalátom a nakoniec nesmie chýbať kapustnica. Pod obrusom máme mince. Keď zazvoní zvonček, tak rýchlo utekáme ku stromčeku 🌲, spievame koledy a rozbaľujem darčeky.

Elena S.

Chodilo sa na roráty, sv. omše začínajúce ešte pred svitaním.

Martina H.

U nás v obci sa v predvečer sviatku sv. Lucie „ukradli“ gazdom bráničky z oplotenia a odniesli sa do iného dvora. Ráno čakalo gazdov veľké hľadanie, žarty, strach aj hnev 😞. Môj dedko mi rozprával aj príhodu, ako mu zo žartu na Luciu rozmontovali konský voz a poskladali u ďalších susedov hore na povale humna.

Okrem toho ešte stále v dedine chlapci po štedrej večeri koledujú s betlehemom, prezlečení do tradičných kostýmov. Nechýba Kubo, ktorý pomaže všetky dievky sadzou.

Na troch kráľov sa zase klaňajú králi Ježiškovi a prinášajú mu zlato, kadidlo a myrhu. Mimo pandémie naozaj každoročne.

Jana M.

Na začiatku štedrovečerného stolovania odíde najstarší člen rodiny pred vchodové dvere, zapáli sviečku, vkročí dnu a zavinšuje vianočný vinš pokoja, požehnaní, zdaru, zdravia a všetkého dobrého pre všetkých prítomných.

Helena K.

Na štedrovečernom stole nesmie chýbať krupicová kaša a hrach so slivkami.

Jana Ď.

Mne sa páči tradícia z nášho hlavného mesta – na Štedrý deň sa jedlo „mäso beznohé“, na 1. sviatok vianočný „mäso dvojnohé“ a na 2. sviatok vianočný mäso štvornohé“. U nás sa toho držíme a na Štedrý deň máme rybu (kapor alebo rybie filé), 1. sviatok – kačku, hus, či morku, 2. sviatok – bravčové, či hovädzie 😊.

Silvia V.

Na stole máme v miske šošovicu a v nej najväčšiu bankovku, aby sme boli po celý rok bohatí a nechýbali nám peniaze... dávame na stôl tanier pre zosnulých. Mám prvákov (ale učím aj vlastivedu) a zaviedla som adventné čítanie na dobrú noc online...

Andrea Š.

Spolu v ŠKD a škole začíname Stridžie dni, porekadlá a pranostika rozhovor o zvykoch a tradícii, Martin, nasleduje Mikuláš, pokračujú Lucie, ktoré po škole vymetajú kúty. V škole a školskom klube končíme za normálnych okolností besiedkou, kde sa prezentujú deti s pripraveným programom, kde prezentujú zvyky a tradície.

Eva L.

Od Lucie 13. 12. pozorujeme počasie až do štedrovečerného dňa a zapisujeme si počasie. Dní je presne 12, čo predstavuje 12 mesiacov v roku. Takto vieme, aké bude počasie počas nasledujúceho roku. Stromček zdobíme vždy až 24. 12. a pri večeri nesmú chýbať oblátky s medom a cesnakom (čím väčší tým budeme zdravší), ďalej kapustnica a bobáľky (pupáky) s kyslou kapustou. Samozrejmosťou je ryba so zemiakovým šalátom. K stromčeku sa ide, až keď všetci všetko dojeme a zazvoní zvonček...

Danka P.

Zvyky - modlitba, oblátka s medom, kapustnica, šalát s rybou, rozkrojenie jablčka, peňaženka a šupinka z kapra na stole.

Marta Š

Všetky svetlá v dome rozsvietime,
k jednému prestretému stolu zasadneme.

Na stole nechýba jablko i oblátky,
med, oriešky i sladké koláčiky.

Vianočka aj ovocie tiež na stole sú,
pod obrusom peniažky blaho prinesú.

Aby všetci o rok sme spolu boli,
od stola počas večere nik neodchodí.
Večeru spoločnou modlitbou začneme,
potom si oblátky s medom doprajeme.
Šúľance so spoločnej misy ochutnávame
a na pocestného tiež nezabúdame.
Nasleduje hríbová polievka,
ryba ale aj rezeň so šalátom,
zákusok necháme bokom.
Na ten veru nie je čas,
napätie a túžba v deťoch rastie čoraz viac.
Vianočné pesničky spievame
a na zvonček od Ježiška čakáme.

